

Pijnacker-Nootdorp op weg naar een energieneutrale samenleving

Januari 2016

Uitvoeringsprogramma 2016-2018

Duurzame energie & energieneutraliteit

INHOUD

Inleiding	4
Publieke sector	6
Sector wonen	9
Glastuinbouwsector	12
Sector overige bedrijven	14

INLEIDING

Pijnacker-Nootdorp wil in 2050 energieneutraal zijn. Dat betekent dat we net zo veel energie gebruiken als duurzaam wordt opgewekt. De ambitie komt uit het collegeprogramma 2014-2018 en is als beleidslijn vastgelegd in de Thematische structuurvisie duurzame energie & energieneutraliteit. De Thematische structuurvisie geeft de strategie weer voor de komende 10 à 15 jaar op weg naar een energie neutrale gemeente. Daarbij is onderscheid gemaakt naar 4 sectoren:

- De publieke sector
- De sector Wonen
- De Glastuinbouwsector
- De sector Overige bedrijven

Onderhavig Uitvoeringsprogramma 2016-2018 is opgesteld als uitwerking van de visie voor de resterende collegeperiode. Dit Uitvoeringsprogramma moet binnen 5 jaar, in 2020 voor heel Pijnacker-Nootdorp leiden tot:

- 7,5% energiebesparing t.o.v. 2015;
- 15% duurzaam opgewekte energie;
- 20% gebruik van regionale restwarmte.

De maatregelen die hier voor nodig zijn, zijn per sector verschillend, evenals de rol en de inzet van de gemeente en het direct tastbare resultaat van die inzet. Als voorbeeld: in de publieke sector waar de gemeente veel zelf kan bepalen en bereiken zetten we de komende tijd vooral in op de transitie naar elektrisch rijden en duurzame energie uit zonnepanelen op (overheids)gebouwen, met naar verwachting al in 2018 als direct resultaat 50% besparing op fossiele brandstoffen en 350.000KWh/j duurzaam opgewekte energie.

Bij veel andere gemeentelijke maatregelen echter zal het energie-effect niet al meteen merkbaar en zichtbaar zijn en slechts indirect het gevolg van de gemeentelijke inzet. Bijvoorbeeld in de glastuinbouwsector waar we wel de regie nemen als het gaat om de aansluiting op de zogenaamde warmterotonde,

maar het zijn andere partijen die hiervoor uiteindelijk de infrastructuur zullen moeten aanleggen, de warmte leveren en ook afnemen. Wanneer dat gebeurt en in welke mate, daar heeft de gemeente maar beperkt invloed op. We doen er echter alles aan wat in onze mogelijkheden ligt om de aansluiting in 2020 voor elkaar te hebben waardoor in één klap in 20% van de lokale warmte vraag kan worden voorzien, of wel maar liefst 1,4 Petajoule (1.400.000.000.000 joule).

Zo ook binnen de sectoren wonen en overige bedrijven. Hier stimuleren we in ieder geval de komende drie jaar het gebruik van groene stroom & faciliteren we zoveel als nodig energiebesparingsmaatregelen, maar het zijn uiteindelijk de inwoners en de bedrijven die de maatregelen zullen moeten treffen. Zij zullen dit doen op het voor hun meeste geschikte/ natuurlijke moment, bijvoorbeeld bij een renovatie of uitbreiding, waarbij onze hoop en verwachting is dat de eerste resultaten tegen 2020 volledig zichtbaar zullen zijn.

De gemeente wil met de prioritaire maatregelen uit dit uitvoeringsprogramma vooral de energietransitie versnellen door aan te sluiten bij een bestaande beweging in de samenleving en deze te ondersteunen, knelpunten weg te nemen en te faciliteren. Met deze wetenschap zijn wij met de partijen uit de vier sectoren in contact, gericht op het versterken van samenhang en de eigen kracht. Daarmee willen we binnen de gemeente een beweging en versnelling opgang brengen. Want alleen een helder uitgewerkte ambitie werkt naar onze mening inspirerend en nodigt partijen uit hun bijdrage te leveren.

Dit blijkt bijvoorbeeld uit onze actuele samenwerking met de schoolbesturen. Uit een tweetal gezamenlijke bijeenkomsten over dit onderwerp kwam naar voren dat het toepassen van zonnepanelen een kansrijke optie is. De schoolbestuurders hebben de gemeente daarom gevraagd om hun daarin te faciliteren. De gemeente heeft daarop met succes een subsidie aangevraagd voor maximaal 2000 panelen bij het voormalige Stadsgewest Haaglanden. Daarnaast is op kosten van de gemeente bij alle scholen een technisch onderzoek uitgevoerd of de daken geschikt zijn voor zonnepanelen en naar de hoeveelheid zonnepanelen die renderend geplaatst kunnen worden op het schoolgebouw. Uiteindelijk doen vier schoolbesturen mee en zullen er in 2016

op meer dan 10 schoolgebouwen ruim 1500 zonnepanelen worden geplaatst. Goed voor bijna 400.000KWh/j duurzaam opgewekte energie en 75 ton CO2 reductie. Inmiddels zijn soortgelijke gesprekken gaande met onze sportverenigingen over Ledverlichting rondom de velden en met de OVPN over laadpalen bij horecagelegenheden in het buitengebied en op de bedrijventerreinen.

In dit Uitvoeringsprogramma duurzame energie en energieneutraliteit 2016-2018 staan alle gemeentelijke acties voor de komende 3 jaar. Per actie is aangegeven wat we er op termijn, enkele jaren later in 2020, zichtbaar mee bereikt willen hebben, wat het ons nu kost, en wie het met wie uitvoert. De maatregelen zijn verdeeld over de 4 sectoren en onderscheiden naar de rol van de gemeente. Daar waar die rol het meest bepalend is, is datgene wat we willen bereiken en dat wat we er voor gaan doen het meest concreet en ambitieus geformuleerd. Dit geldt zowel voor de resultaatdoelen per sector als ook voor de prestatiedoelen per maatregel. Vanzelfsprekend is dit het geval in de publieke sector, waar de gemeente vaak een bepalende rol heeft en eigenaar en beheerder is van de grond en de opstallen waardoor zij maximaal invloed heeft op het te behalen resultaat. De publieke sector is mede om die reden toegevoegd aan het uitvoeringsprogramma en komt in de plaats van het hoofdstuk 'Generieke maatregelen' uit het concept Uitvoeringsprogramma. Maar ook in de sector wonen kan de gemeente dankzij haar risico dragende rol bij de ontwikkellocaties en prestatieafspraken met corporaties, aantoonbare bijdragen leveren aan de te behalen energiedoelstellingen. De glastuinbouw is de grootse energiegebruiker in onze gemeente, maar tegelijkertijd ook de meest innovatieve sector die al veel doet en zichzelf een ambitieus doel heeft gesteld door al in 2030 energieneutraal te willen telen en te transformeren van energiegebruiker naar energieleverancier. De gemeente faciliteert de sector daar zoveel als mogelijk bij, met haar inzet voor de warmterotonde en door steun te geven aan haalbare en rendabele energie-initiatieven in met name de initiatief- en ontwikkelfase. De sector overige bedrijven krijgt de komende jaren een flinke impuls door onze investeringen op Heron en gebiedsgerichte aanpak met bedrijventerreinbijeenvakkomsten en aanbod aan energiescans.

Voor de realisatie van dit Uitvoeringsprogramma heeft de raad bij de behandeling van het ontwerp van de Thematische structuurvisie en het concept Uitvoeringsprogramma een werkkapitaal van €250.000,- beschikbaar gesteld als bestemmingsreserve 'werkbudget energie neutrale gemeente'. Dit bedrag bestaat uit een éénmalig investeringsbudget van €150.000,- om projecten van en voor ondernemers en inwoners op gang te helpen en nog eens €100.000,- om deze projecten in ieder geval het eerste jaar op gang te houden. Om de geformuleerde tussendoelen voor 2020 te kunnen halen is tot in ieder geval 2020 jaarlijks een dergelijk structureel bedrag van €100.000,- benodigd.

Dit Uitvoeringsprogramma 2016-2018 zal meelopen in de beleids- en begrotingscyclus en aan het einde van de looptijd in 2018 worden geëvalueerd en opnieuw worden samengesteld. Jaarlijks zullen de concrete acties en het te behalen resultaat in het bedrijfsplan worden verankerd. Betrokken bestuurders worden geïnformeerd via de staf Milieu en Energie. Het programma is een dynamisch document. Het biedt de mogelijkheid om in de volgende jaren in te haken op nieuwe ontwikkelingen die ten tijde van het vaststellen van het uitvoeringsprogramma niet waren voorzien. Het uitvoeringsprogramma 2016-2018 is zo uitgewerkt dat deze periodiek geactualiseerd kan worden, waarbij ambities, acties uit de samenleving en rol en inzet van de gemeente elkaar gaandeweg steeds meer zullen versterken.

1 PUBLIEKE SECTOR

De publieke sector heeft betrekking op de gemeentelijke organisatie, de gemeentelijke gebouwen en -gronden, maar ook op de openbare ruimte, onderwijs en niet-commerciële sport. De gemeente heeft zich ten doel gesteld om het verbruik aan fossiele brandstoffen binnen de sector de komende 5 jaar met 240.000.000.000 joule te verminderen door 7,5% energie te besparen en lokaal 15% duurzame energie op te wekken.

In nevenstaand overzicht zijn alle maatregelen genoemd die de gemeente nu en de komende drie jaar binnen de publieke sector neemt en waarmee ze bovengenoemde sectorale resultaatdoelen wil bereiken. Daarnaast is per maatregel aangegeven aan welke gemeentelijke prestatiedoelen iedere actie bijdraagt. De meeste maatregelen neemt de gemeente zelf vanuit haar bepalende rol, zonder ruimte voor beïnvloeding. Zoals de transitie van het eigen wagenpark, de plaatsing van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen en energiebesparingsmaatregelen via een ESCO(Energy Service Compagny)-constructies, waarvoor al een pilot loopt voor het gemeentehuis.

Om aandacht te vragen en draagvlak te krijgen voor de visie en de uitvoering zijn reeds een bestuurlijk- en ambtelijk ambassadeur benoemd in de persoon van wethouder van Staalduine en directeur Henk Hulswit. Daarnaast is een programmamanager benoemd die zorg draagt voor de borging van de visie en de uitvoering. Om inzicht te krijgen en te houden in de voortgang van de acties en de uitvoering van de maatregelen, wordt in 2016 samen met de belangrijkste stakeholders een monitoringssysteem opgesteld, waarbij we uitgaan van een éénduidige nulmeting. Om zo transparant mogelijk te zijn in doelen, middelen en resultaten wordt samen met belangenorganisaties jaarlijks een effectenarena georganiseerd rondom de publicatie van de monitoringsgegevens.

Vanuit de faciliterende rol van de gemeente worden de komende jaren op diverse plaatsen laadpalen voor elektrische auto's geplaatst om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar laadmogelijkheden in de openbare ruimte. Daarnaast wil de gemeente initiatiefnemers voor een zonnepaneelveld faciliteren door het beschikbaar stellen een braakliggend terrein in gemeentelijk eigendom. Met Schoolbesturen en sportverenigingen zijn we al druk in overleg en in actie om energie te besparen, duurzame energie op te wekken en over te stappen op groene stroom.

Wat willen bereiken	Wat gaan we daarvoor doen & wat mag het kosten*				Wie gaat het doen
2020	2015	2016	2017	2018	en met wie
Publieke sector (Gemeentelijke gebouwen + openbare ruimte, onderwijs en sport)					
Gemeentebedrijf (bepalen: voorbeeld rol)					
Permanent aandacht en draagvlak voor visie en uitvoering	Benoemen ambtelijk & bestuurlijk ambassadeur			→	Henk Hulswit Jaap van Staalduine
	Binnen bestaande begroting			→	
Borging van visie en uitvoering	Aanstellen Programmamanager			→	Kees de Leeuw den Bouter
	Binnen bestaande begroting			→	
50% van het gemeentelijk wagenpark op schone energie door de voertuigen na de afschrijvingstermijn te vervangen door elektrische voertuigen.	Pilot aanschaf elektrische voertuigen 2 stuks	Vervolg Pilot vervangen 3 stuks	Vervolg Pilot Vervangen 3 stuks	Vervolg Pilot Vervangen 2 stuks	Wijkzaken
	€ 4.000,- begroting 2015 + € 12.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente	€ 18.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 30.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 20.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	
Gemeentehuis 30% energie besparen en 20% minder gas verbruiken via ESCO constructie.	Start onderzoek ESCO	Aanbesteden	Uitvoering maatregelen	Beheer & onderhoud	Wijkzaken
	Financiering extern	Financiering extern	Financiering extern	Financiering extern	+Investeerder
350.000 KWh/j duurzame energie opgewekt door daken van het gemeentelijk kern vastgoed in economisch eigendom bij grootschalig onderhoud zoveel als mogelijk en nuttig te voorzien zonnepanelen.	Onderzoek financieringsconstructies	Plaatsing zonnepanelen op WKC Tolhek	Beheer en onderhoud	Beheer en onderhoud	Beleid + Wijkzaken
	€ 2.500,- Begroting 2015	Apart investeringskrediet + Kapitaallasten uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente € 3.000,-	Kapitaallasten uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente € 2.000,-	Kapitaallasten uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente € 2.000,-	Beleid + Wijkzaken
			Plaatsing zonnepanelen op Gymzaal Goudenregensingel	Beheer en onderhoud	
			Apart investeringskrediet + Kapitaallasten uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente € 3.000,-	Kapitaallasten uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente € 2.000,-	Beleid + Wijkzaken
				Plaatsing zonnepanelen op sporthal Emerald	
				Apart investeringskrediet + Kapitaallasten uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente € 3.000,-	

Wat willen bereiken	Wat gaan we daarvoor doen & wat mag het kosten*				Wie gaat het doen en met wie
2020	2015	2016	2017	2018	
Inzicht in voortgang strategie en uitvoering mede t.b.v. de structurele informatievoorziening		Opzet monitoringssysteem energieneutraal PN € 20.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente	Jaarlijkse monitoring energieneutraal PN € 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Jaarlijkse monitoring + evaluatie energieneutraal PN € 18.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Beleid + Wijkzaken i.s.m. Milieuplatform
Transparantie in doelen, middelen en resultaten mede t.b.v. de structurele informatievoorziening		Jaarlijkse effecten Arena rondom publicatie monitorgegevens € 5.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Jaarlijkse effecten Arena rondom publicatie monitorgegevens € 5.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Jaarlijkse effecten Arena rondom publicatie monitorgegevens € 5.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Beleid + Wijkzaken + IDV i.s.m. Milieuplatform
Publieke domein (faciliteren)					
2x meer oplaadpunten voor elektrische auto's	Toevoegen laadpaal in openbaar gebied 2 stuks in Delfgauw en Nootdorp € 12.000,- begroting 2015	Toevoegen laadpaal in openbaar gebied 4 stuks in Pijnacker en Nootdorp € 24.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente			Wijkzaken + MRDH+ Inwoners
Stimuleren particulier initiatief voor de realisatie van zonnepaneelvelden met behulp van crowdfunding		Onderzoek zonnepaneelveld op gemeentelijk eigendom aan de Laakweg in Nootdorp Binnen bestaande begroting	Beschikbaar stellen gronden voor realisatie Binnen bestaande begroting		Beleid + ONT+ Initiatiefnemers
Onderwijs & Sport (faciliteren)					
Schoolbesturen informeren over de mogelijkheden om hun school te verduurzamen met zonnepanelen en over te stappen op groene stroom	Schoolbesturen wijzen op subsidiemogelijkheden en Aanbod energiescans € 7500,- begroting 2015	Faciliteren schoolbesturen Binnen bestaande begroting			Wijkzaken+ Schoolbesturen
Sportverenigingen informeren over de mogelijkheden om hun complex te verduurzamen met Ledverlichting rond de sportvelden en zonnepanelen op de daken en over te stappen op groene stroom	Sportverenigingen wijzen op subsidiemogelijkheden. Binnen bestaande begroting	Sportverenigingen energiescans aanbieden Binnen bestaande begroting	Faciliteren sportverenigingen Binnen bestaande begroting		Wijkzaken+ Sportverenigingen

2 SECTOR WONEN

De sector Wonen stond centraal in het programma energieneutraal dat de gemeente in 2012-2014 heeft uitgevoerd. En we gaan hier ook de komende jaren mee door, waarbij we binnen de hele sector in 5 jaar tijd ruim 50.000.000.000.000 joule aan energie willen besparen t.o.v. 2015 en eens zoveel, dus 100.000.000.000.000 joule duurzame energie willen opwekken.

Binnen de sector wonen stimuleren we de komende tijd vooral het gebruik van groene stroom en faciliteren we zoveel als nodig energiebesparingsmaatregelen door inwoners via diverse media en een fysiek loket structureel en langlopend te informeren, onder andere via het (digitale) loket WoonWijzer. Permanente informatievoorziening is nodig, want juist op natuurlijke momenten moet energieneutraal geïnvesteerd worden. De bestaande woningvoorraad vormt immers het belangrijkste bestanddeel van de taakstelling binnen de sector woning.

Zelf wil de gemeente duurzame energie opwekken door de aanleg van zonnepanelen op de noodzakelijk geluidwal bij de in ontwikkeling zijnde woonwijk Keijzershof en energie besparen door de toepassing van LED verlichting in het openbaar gebied.

Het zijn echter vooral projectontwikkelaars, woningcorporaties en huiseigenaren binnen de sector die komende jaren het verschil moeten gaan maken. De gemeente zal hiertoe het initiatief en vervolgens de regie nemen. Dit moet onder andere resulteren in woningen met een EPC-0, meer woningen met zonnepanelen en warmtepompen en plannen voor een energieneutraal woningbouwproject in Keijzershof.

De gemeente heeft de afgelopen jaren -mede op basis van het Energieakkoord- voor de bestaande bouw de regie genomen met een wijkgerichte aanpak voor de energieverbetering van bestaande koopwoningen. De wijken Vrouwtjeslant, Koningshof en Delfgauw zijn specifiek benaderd. In de campagne werden woningeigenaren bewust gemaakt van de mogelijkheden, de kosten en ontzorgingstrajecten voor advisering en realisatie. De gemeente gaf een korting op maatwerkadviezen van Energiegarant. In 2015 werd het project voortgezet en ook de komende jaren willen wij door gaan met deze wijkgerichte aanpak. Daarnaast wil de gemeente alle inwoners faciliteren via diverse media en een fysiek loket door hen onder andere via het (digitale) loket WoonWijzer, structureel en langlopend te informeren over de mogelijkheden om hun woning op natuurlijke momenten te verduurzamen en over te stappen op groene stroom.

Wat willen bereiken	Wat gaan we daarvoor doen & wat mag het kosten				Wie gaat het doen en met wie
2020	2015	2016	2017	2018	
Sector Wonen					
Wonen (bepalen)					
50.000 kWh/j duurzame energie opgewekt door de aanleg van zonnepanelen in Keijzershof		Onderzoek Energywall N470/ Keijzershof Financiering uit GREX Keijzershof	Realisatie Energywall N470/ Keijzershof financiering uit GREX Keijzershof	→	ONT + Wijkzaken+ Beleid+ PZH
40% energie besparen door de toepassing van LED verlichting in de openbare ruimte		Aanbrengen openbare LED-verlichting Keijzershof & AckersWoude Binnen huidige GREX	Aanbrengen openbare LED-verlichting Keijzershof & AckersWoude Binnen huidige GREX	Aanbrengen openbare LED-verlichting Keijzershof & AckersWoude Binnen huidige GREX	ONT + Wijkzaken
Wonen (regie)					
Nieuwbouwwoningen 3 jaar eerder dan wettelijk verplichting EPC-0 gereed bouwen		Onderzoek warmtekoude opslag AckersWoude € 4.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente	Indoen mogelijk start bouw eerste woning EPC-0 gereed binnen huidige GREX AckersWoude	→	ONT + Wijkzaken + Ontwikkelaar
		Onderzoek warmtekoude opslag Keijzershof € 4.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente	Indien mogelijk start bouw eerste woning EPC-0 gereed Financiering extern	→	ONT + Wijkzaken + Ontwikkelaar
Start bouw eerste nul op de meter woning in de Eilanden Keijzershof				Stedebouwkundigplan Keijzershof De Eilanden/ Tuindershof energieneutraal Financiering uit GREX Keijzershof	ONT + Beleid+ Stedebouwkundige bureau
75 sociale nieuwbouwappartementen in Keijzershof EPC-0			Planontwikkeling sociaalwoningbouwproject EPC-nul Keijzershof Financiering uit GREX Keijzershof	Start realisatie sociaalwoningbouwproject EPC-nul Keijzershof Extern + Financiering uit GREX Keijzershof	ONT + Beleid + Wijkzaken+ Corporatie/ Ontwikkelaar
Inwoners gebiedsgericht op natuurlijke momenten informeren over de mogelijkheden om hun woning te verduurzamen en over te stappen op groene stroom als onderdeel van de structurele informatievoorziening		Wijkbijeenkomst WoonWijzer en aanbod energiescans € 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Wijkbijeenkomst WoonWijzer en aanbod energiescans € 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Wijkbijeenkomst WoonWijzer en aanbod energiescans € 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	Beleid + Wijkzaken + IDV + Milieuplatform + Bewoners

Wat willen bereiken	Wat gaan we daarvoor doen & wat mag het kosten				Wie gaat het doen en met wie
	2015	2016	2017	2018	
Woningvoorraad corporaties gemiddeld energie label B (2030)		Maken prestatieafspraken	Energiebesparingsmaatregelen bestaande voorraad		Beleid + Rndom Wonen
		Binnen bestaande begroting	Extern + financiering uit bestemmingsreserve rode complexen 2013 (€125.000,-)		
Wonen (faciliteren)					
Inwoners blijvend informeren over de mogelijkheden om hun woning te verduurzamen en over te stappen op groene stroom als onderdeel van de structurele informatievoorziening	Vervangen website Energieik PN door regionaal digitaal en fysiek loket WoonWijzerWinkel	Beheer en onderhoud website en publicaties via andere media	Beheer en onderhoud website en publicaties via andere media	Beheer en onderhoud website en publicaties via andere media	IDV+ MRDH + Bewoners i.s.m. Milieuplatform
	Binnen bestaande begroting	€ 5.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 5.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 5.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	

3 GLASTUINBOUWSECTOR

Voor de korte termijn is in het energieakkoord afgesproken om de komende jaren 1,5% per jaar energie te besparen. De gemeente wil zich de komende 5 jaar samen met de sector echter vooral richten op lokaal opgewekte duurzame energie en restwarmte uit de Rotterdamse haven, omdat hiermee binnen nu en 5 jaar in één klap in 20% van de lokale warmte vraag kan worden voorzien, gelijk aan maar liefst *1,4 Petajoule (1.400.000.000.000 joule)*.

Het streven is om de hiervoor noodzakelijke aansluiting op de zogenaamde warmterotonde in 2020 gerealiseerd te hebben. Duurzaam opgewekte energie en in mindere mate energiebesparing moeten daarnaast nog een halve Petajoule extra opleveren. De gemeente pakt daartoe de regie waar het gaat om de visie op windenergie van windmolens tot 60 meter en de visie op de ondergrond ten behoeve van energieopwekking en energieopslag.

Deze regierol bouwt voort op het huidige beleid uit het collegeprogramma en de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Milieu 2015. De activiteiten in 2015 waren gericht op het verkrijgen van een actueel overzicht van de duurzame warmtepotentie van de ondergrond met behulp van een Warmte-koude Atlas en de ondersteuning van de realisatie van het aardwarmteproject in Pijnacker-Noord.

Ook de komende jaren wil de gemeente dergelijke particuliere initiatieven op het gebied van (ondiepe) geothermie en biomassaprojecten blijven ondersteunen en heeft daarvoor in dit Uitvoeringsprogramma voor de komende 3 jaar ruim € 75.000,- beschikbaar gesteld.

Wat willen bereiken	Wat gaan we daarvoor doen & wat mag het kosten				Wie gaat het doen
2020	2015	2016	2017	2018	en met wie
Sector Glastuinbouw					
Glastuinbouw (regie)					
Aansluiting Warmte Rotonde	Begin opstellen Warmte Koude Atlas	Begin opstellen Scenario studie warmerotonde Oostland	Afhankelijk van uitkomst scenariostudie opstellen Businesscases Warmte rotonde Oostland	Afhankelijk van uitkomst scenariostudie opstellen Businesscases Warmte rotonde Oostland	Beleid + Wijkzaken + LTO+ MRDH
	Financiering extern	€ 7.333,- begroting 2015	€ 17.500,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente	€ 17.500,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente	
Duurzame energie uit wind, van windmolens tot 60 meter.		Opstellen Visie op windenergie van windmolens tot 60 meter	Faciliteren tuinbouwbedrijven bij de plaatsing van windturbines tot 60m conform de besluitvorming mbt de opgestelde visie.	Faciliteren tuinbouwbedrijven bij de plaatsing van windturbines tot 60m conform de besluitvorming mbt de opgestelde visie.	Beleid+ BPZ + Wijkzaken + Tuinders + i.s.m. LTO + Milieuplatform + Overige belangorganisaties
		Binnen bestaande begroting	Binnen bestaande begroting	Binnen bestaande begroting	
Optimaal benutten beschikbare energie ondergrond (Geothermie)		Opstellen Visie op de (RO van de) ondergrond t.b.v. energieopwekking en - opslag	Faciliteren tuinbouwbedrijven bij de energieopwekking en – opslag in de ondergrond conform de besluitvorming mbt de opgestelde visie.	Faciliteren tuinbouwbedrijven bij de energieopwekking en – opslag in de ondergrond conform de besluitvorming mbt de opgestelde visie.	Beleid+ BPZ + Wijkzaken + Bureau warmte koude + Tuinders + LTO
		Binnen bestaande begroting	Binnen bestaande begroting	Binnen bestaande begroting	
Glastuinbouw (faciliteren)					
Stimuleren nieuwe initiatieven o.m. (ondiepe) geothermie en biomassaprojecten.		Ondersteunen haalbare en rendabele initiatieven in de initiatief- & ontwikkelfase	Ondersteunen haalbare en rendabele initiatieven in de initiatief- & ontwikkelfase	Ondersteunen haalbare en rendabele initiatieven in de initiatief- & ontwikkelfase	Beleid+ BPZ + Wijkzaken + Bureau warmte koude + Tuinders LTO
		€ 25.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente + Extern	€ 25.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente + Extern	€ 25.000,- uit eenmalig investeringsbudget energie neutrale gemeente + Extern	

4 SECTOR OVERIGE BEDRIJVEN

De voorgestelde maatregelen in dit Uitvoeringsprogramma zijn voor deze sector in deze omvang nieuw. De gemeente wil de aanpak voor de sector met de bedrijven vooral vanuit een bepalende rol en vanuit haar regiefunctie ontwikkelen zodat ervaring opgedaan kan worden, voordat de aanpak breed vanuit een meer faciliterende rol kan worden ingezet. De aanpak zal dan ook meer tijd vragen dan in de andere sectoren. Het tussendoel voor 2020 is des al niettemin ambities met *50.000.000.000.000 joule* door energiebesparing en duurzaam opgewekte energie samen.

Vanuit haar bepalende rol zet de gemeente zelf vooral in op het verduurzamen van het bedrijvenpark Heron en uitbreiding van de laadpaleninfrastructuur. Vanuit haar regierol richt de gemeente zich voor de bestaande bedrijventerreinen op een gebiedsgerichte aanpak.

Net als in de sector wonen wil zij bedrijven informeren over de mogelijkheden om hun bedrijf te verduurzamen en over te stappen op groene stroom door vanaf 2017 per bedrijventerrein bijeenkomsten te organiseren en duurzaamheidsscans aan te bieden en samen met de Omgevingsdienst Haaglanden individuele bedrijfsbezoeken af te leggen.

Wat willen bereiken	Wat gaan we daarvoor doen & wat mag het kosten				Wie gaat het doen
2020	2015	2016	2017	2018	
Sector overige bedrijven					
Overige bedrijven (bepalen)					
50.000 kWh/j duurzame energie opgewekt door de aanleg van zonnepanelen op Heron.		Onderzoek Energypark Heron	Realisatie Energypark ark Heron	→	ONT + Ondernemers + RET
		Financiering uit GREX Heron	Financiering uit GREX Heron	→	
40% energie besparen door de toepassing van LED verlichting in de openbare ruimte		Aanbrengen openbare Ledverlichting Heron en Boezem-Oost	Aanbrengen openbare Ledverlichting Heron en Boezem-Oost	Aanbrengen openbare Ledverlichting Heron en Boezem-Oost	ONT
		Binnen huidige GREX	Binnen huidige GREX	Binnen huidige GREX	
Verdubbeling van het aantal oplaadpunten voor elektrische auto's		Faciliteren horecaondernemers in het buitengebied bij de plaatsing van laadpalen	Toevoegen laadpaal in openbaar gebied 3 stuks op Heron	Faciliteren ondernemers op bedrijventerreinen bij de plaatsing van laadpalen	ONT + Wijkzaken + i.s.m. Ondernemers- (verenigingen)
		Uit ondernemersfonds	Financiering uit GREX Heron	Uit ondernemersfonds	
Overige bedrijven (regie)					
Innovatieve oplossingen voor verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk GFT afval in relatie tot opwekking van duurzame energie		Verkenning GFT-afval als koppeling tussen duurzame energie en vereconomisering van afval			
		€ 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente			
Bedrijven gebiedsgericht op natuurlijke momenten informeren over de mogelijkheden om hun bedrijf te verduurzamen en over te stappen op groene stroom			Bedrijventerreinbijeenkomst Boezem en aanbod energiescans	Bedrijventerreinbijeenkomst Oostambacht en aanbod energiescans	Beleid + Wijkzaken + Communicatie + i.s.m. Avalex+ Milieuplatform + Ondernemers- (verenigingen)
			€ 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 10.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	
Bedrijven aanzetten tot het treffen van energiemaatregelen op basis van de wet Milieubeheer.		Concretiseren in overleg met de Omgevingsdienst Haaglanden	Concretiseren in overleg met de Omgevingsdienst Haaglanden	Concretiseren in overleg met de Omgevingsdienst Haaglanden	Wijkzaken + Omgevingsdienst Haaglanden + Ondernemers- (verenigingen)
		€ 25.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 25.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	€ 25.000,- uit structureel jaarlijks werkbudget energie neutrale gemeente	

bezoek Oranjeplein 1, 2641 EZ Pijnacker

post Postbus 1, 2640 AA Pijnacker

telefoon 14 015

e-mail info@pijnacker-nootdorp.nl

internet www.pijnacker-nootdorp.nl